

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

КРУТ КАТЕРИНА ОЛЕГІВНА

УДК 351.773 (477)

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Харків – 2017

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Харківському національному університеті внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент
КЛОЧКО Анатолій Миколайович,
Харківський національний університет
внутрішніх справ, проректор.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України
КЛЮЄВ Олександр Миколайович,
Харківський науково-дослідний інститут
судових експертиз ім. Засл. проф.
М.С.Бокаріуса, директор;

кандидат юридичних наук
КАРПЕНКО Максим Миколайович,
Начальник сектору ГВ ЗНД УСБ України
в Харківській області.

Захист відбудеться 25 жовтня 2017 р. о 12 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.700.01 у Харківському національному університеті внутрішніх справ за адресою: 61080, м. Харків, просп. Льва Ландау, 27.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Харківського національного університету внутрішніх справ за адресою: 61080, м. Харків, просп. Льва Ландау, 27.

Автореферат розісланий 22 вересня 2017 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Л.В. Могілевський

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. З набуттям Україною статусу незалежної держави у 1991 році перед молодістю країною виникло безліч проблем, які потребували негайного вирішення. Зокрема, особливо гостро постало питання реформування сфери охорони здоров'я України. Адже та система охорони здоров'я, яка дісталась нашій державі у спадок від Радянського Союзу, була не в змозі задовольнити всі потреби суспільства у зазначеній сфері. Вказане підтверджувалось великим рівнем смертності населення, зростанням кількості хронічних хвороб, постійною відсутністю медикаментів тощо. Усе це викликало неабияку схвилюваність як з боку держави, так і громадськості.

Однак, на жаль, доводиться констатувати, що і зараз політика нашої держави у вказаній сфері є непослідовною, а фінансування недостатнім. За таких умов особливого значення набуває здійснення контролю у сфері охорони здоров'я не лише уповноваженими державними органами, а й громадськістю. Така теза пояснюється тим, що державний контроль в основному спрямований на те, щоб оцінити якість управлінської діяльності та рівень дотримання норм чинного законодавства органами державної влади, що здійснюють свою діяльність у сфері охорони здоров'я, а також закладами охорони здоров'я та їх керівниками. У той же час громадський контроль, окрім всього зазначеного вище, спрямований і на те, щоб контролювати інші аспекти діяльності закладів охорони здоров'я, як то: якість надання медичних послуг, ставлення лікарів до пацієнтів тощо. А відтак можна говорити про те, що громадський контроль у сфері охорони є більш глибоким, адже він охоплює абсолютно всі аспекти сфери охорони здоров'я України. Проте, незважаючи на все вказане вище, здійснення громадського контролю у вказаній сфері є недостатньо врегульованим.

Проблематика діяльності суб'єктів здійснення контролю, в тому числі у сфері охорони здоров'я, була предметом наукового пошуку таких вчених, як: В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, С. В. Антонов, Г. В. Атаманчук, О. М. Бандурка, О. І. Безпалова, Ю. П. Битяк, С. Б. Булеца, М. М. Бурбика, І. В. Виноградова, Т. В. Волинець, В. О. Галай, В. М. Гарашук, О. П. Гетманець, І. П. Голосніченко, Р. Ю. Гревцова, С. М. Гусаров, С. Ф. Денисюк, Л. М. Дешко, О. В. Джафарова, Н. В. Ілларіонова, М. М. Карпенко, О. Ю. Кашинцева, А. М. Ключко, О. М. Ключев, Т. О. Коломоець, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, Н. І. Копачовець, О. В. Крилов, К. Б. Левченко, П. Є. Лівак, Б. О. Логвиненко, М. В. Лошицький, Р. С. Мельник, О. І. Миколенко, О. М. Музичук, К. Б. Наровська, В. Я. Настюк, А. Ф. Ноздрачев,

В. І. Олефір, О. І. Остапенко, О. О. Прасов, О. Ю. Салманова, В. М. Самсонов, А. О. Селіванов, І. Я. Сенюта, Р. А. Сербін, О. Ю. Синявська, В. Ф. Сіренко, В. В. Сокурєнко, М. М. Тищенко, Ю. С. Шемшученко, Х. П. Ярмачі та багато інших науковців. Однак низка важливих питань щодо забезпечення саме громадського контролю у сфері охорони здоров'я залишилися як поза увагою вчених, так і поза увагою законодавця.

Таким чином, необхідність підвищення якості та ефективності охорони здоров'я в Україні, недосконалість відповідного законодавства, недостатність наукових розробок з питань організації здійснення громадського контролю у сфері охорони здоров'я обумовлюють актуальність комплексного дослідження сутності, змісту та особливостей адміністративно-правового забезпечення громадського контролю у сфері охорони здоров'я.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Роботу виконано відповідно до Концепції розвитку системи громадського здоров'я, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 р. № 1002-р, а також відповідно до пп. 1.5, 2.1 Пріоритетних напрямків наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015–2019 років, затверджених наказом МВС України від 16 березня 2015 р. № 275, пп. 1.5, 2.1, 8.3, 8.17 Пріоритетних напрямків наукових досліджень Харківського національного університету внутрішніх справ на період 2016–2019 років, схвалених Вченою радою ХНУВС 23 лютого 2016 р. (протокол № 2), комплексної науково-дослідної теми Харківського національного університету внутрішніх справ «Реалізація та удосконалення адміністративного законодавства України» (державна реєстрація № 0113U008197).

Мета і задачі дослідження. *Мета* роботи полягає в тому, щоб на підставі аналізу норм законодавства України у сфері охорони здоров'я та нормативно-правових актів, що регулюють порядок діяльності суб'єктів громадського контролю у досліджуваній сфері, узагальнення практики реалізації зазначених норм, вивчення та узагальнення міжнародної практики, вивчення напрацювань вчених із досліджуваної проблематики визначити сутність та особливості адміністративно-правового забезпечення громадського контролю у сфері охорони здоров'я та надати науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення адміністративного законодавства, яке закріплює особливості здійснення громадського контролю у сфері охорони здоров'я.

Для досягнення поставленої мети в дисертаційному дослідженні необхідно вирішити такі *задачі*:

- розкрити сутність та значення громадського контролю у сфері охорони здоров'я;
- охарактеризувати адміністративно-правові засади реалізації громадського контролю у сфері охорони здоров'я;
- систематизувати принципи громадського контролю у сфері охорони здоров'я;
- з'ясувати систему та повноваження суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я;
- визначити форми та методи діяльності суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я;
- запропоновувати шляхи вдосконалення взаємодії суб'єктів громадського контролю органів державного контролю та нагляду у сфері охорони здоров'я;
- узагальнити зарубіжний досвід громадського контролю у сфері охорони здоров'я та окреслити можливості його використання в Україні;
- окреслити напрямки вдосконалення правового регулювання громадського контролю у сфері охорони здоров'я.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають у сфері охорони здоров'я.

Предметом дослідження є адміністративно-правове забезпечення громадського контролю у сфері охорони здоров'я.

Методи дослідження. Під час роботи над дисертаційним дослідженням використано низку як загальнонаукових, так і спеціальних методів наукового пізнання. Логіко-семантичний метод використано з метою з'ясування сутності та значення громадського контролю у сфері охорони здоров'я (підрозділ 1.1); удосконалення розуміння принципів громадського контролю у сфері охорони здоров'я (підрозділ 1.3); окреслення форм та методів діяльності суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я (підрозділ 2.2) тощо. Метод структурного аналізу використано під час з'ясування системи та повноважень суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я (підрозділ 2.1). Функціональний підхід застосовувався при з'ясуванні форм, методів, принципів діяльності суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я (підрозділи 2.1, 2.2). Використання порівняльно-правового методу покладено в основу аналізу законодавства у досліджуваній сфері в Україні та зарубіжних країнах (розділи 1-3). Аналітичний метод надав змогу узагальнити зарубіжний досвід громадського контролю у сфері охорони здоров'я та окреслити

можливості його використання в Україні, а також окреслити напрямки удосконалення правового регулювання громадського контролю у сфері охорони здоров'я (розділ 3).

Науково-теоретичне підґрунтя дослідження становлять праці вчених як у галузі теорії держави і права, теорії управління, адміністративного права, так і в галузі філософії, соціології тощо. Нормативною основою дисертації є норми чинних національних і міжнародних нормативно-правових актів, які визначають правові засади здійснення громадського контролю у сфері охорони здоров'я. Інформаційною та емпіричною базою дослідження є статистичні матеріали, довідкові та публіцистичні видання, аналітичні матеріали.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що представлене дисертаційне дослідження є однією із перших спроб на монографічному рівні розкрити сутність та значення адміністративно-правового забезпечення громадського контролю у сфері охорони здоров'я та запропонувати шляхи удосконалення відповідного законодавства. У результаті проведеного дослідження сформульовано ряд нових наукових теоретичних і практичних положень та висновків. Зокрема:

вперше:

- узагальнено завдання громадського контролю у сфері охорони здоров'я, основними з яких є: а) отримання повної та достовірної інформації щодо діяльності органів влади, що уповноважені реалізовувати державну політику у сфері охорони здоров'я, а також закладів охорони здоров'я; б) надання пропозицій щодо підвищення ефективності роботи закладів охорони здоров'я; в) підвищення рівня законності при реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я; г) підвищення прозорості використання грошових коштів, які надаються закладам охорони здоров'я; г) покращення якості надання медичних послуг; д) підвищення рівня довіри населення до закладів охорони здоров'я в Україні;

- під правовим регулюванням реалізації громадського контролю у сфері охорони здоров'я запропоновано розуміти цілеспрямовану діяльність держави, яка полягає у врегулюванні специфічних правовідносин, які виникають під час здійснення громадського контролю у зазначеній сфері, за допомогою норм права та інших юридичних засобів і має відповідну правову форму;

- обґрунтовано необхідність прийняти Положення про здійснення громадського контролю у сфері охорони здоров'я, в якому запропоновано визначити коло суб'єктів та об'єктів громадського контролю; уточнити повноваження суб'єктів громадського контролю;

визначити напрямки здійснення такого контролю, його мету, завдання, функції та принципи; упорядкувати взаємодію контролюючих та підконтрольних суб'єктів; визначити їх взаємну відповідальність тощо;

удосконалено:

- характеристики функцій громадського контролю у сфері охорони здоров'я, зокрема таких, як: а) інформаційна функція; б) функція громадського моніторингу; в) превентивна (профілактична) функція; г) регулююча (коригуюча) функція; ґ) соціальна функція; д) стимулююча функція; е) перевірна функція; є) охоронна функція;

- розуміння принципів громадського контролю у сфері охорони здоров'я, під якими запропоновано розуміти науково обґрунтовані та законодавчо закріплені відправні начала (ідеї), які лежать в основі здійснення громадського контролю та найбільш повно і змістовно відображають ключові аспекти організації та реалізації даної діяльності;

- визначення поняття «повноваження суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я» під яким запропоновано розуміти сукупність визначених у нормах чинного законодавства прав та обов'язків, якими зазначені суб'єкти наділені задля здійснення контрольної діяльності у зазначеній сфері;

- характеристики державного контролю у сфері охорони здоров'я, під яким запропоновано розуміти діяльність спеціально уповноважених державних органів, спрямовану на перевірку стану дотримання режиму законності у зазначеній сфері, оцінку дієвості та ефективності роботи системи охорони здоров'я як у цілому, так і її окремих ланок, елементів;

- розуміння того, що звернення громадян є важливою формою громадського контролю у сфері охорони здоров'я, адже такий його спосіб дозволяє уповноваженим суб'єктам: по-перше, на практиці реалізувати гарантовані їм Конституцією і законами України права та інтереси; по-друге, відкрито та без перешкод отримувати всю необхідну інформацію для здійснення контролю; по-третє, дає можливість оцінити реальний стан справ у сфері охорони здоров'я;

дістали подальшого розвитку:

- обґрунтування того, що, незважаючи на велику кількість нормативно-правових актів як законодавчого, так і підзаконного характеру, здійснення громадського контролю у сфері охорони здоров'я не має належної регламентації, адже більшість нормативно-правових положень досить поверхнево, навіть опосередковано регламентують громадський контроль у досліджуваній сфері, що

свідчить про неефективність державної політики у вказаній сфері та обумовлює необхідність систематизації відповідного законодавства;

- розкриття сутності системи суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я, яку визначено як упорядковану сукупність суб'єктів, які взаємодіють між собою, з органами державної влади та іншими суб'єктами державного контролю та нагляду у сфері охорони здоров'я задля досягнення загальної мети їх діяльності;

- пропозиція прийняти Закон України «Про громадський контроль в Україні», в якому слід чітко закріпити повноваження суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я;

- обґрунтування тези про те, що форми та методи є важливими аспектами громадського контролю у сфері охорони здоров'я, оскільки їх вивчення дозволяє з'ясувати способи організації та зовнішнього виявлення контрольної діяльності, а також прийоми і способи безпосередньої реалізації контрольних заходів;

- характеристика взаємодії суб'єктів громадського контролю і органів державного контролю та нагляду у сфері охорони здоров'я як спільної, узгодженої за певними факторами діяльності цих суб'єктів, спрямованої на досягнення єдиної мети – захистити конституційні права та інтереси людини і громадянина, а також забезпечити ефективне функціонування сфери охорони здоров'я України;

- окреслення прогалин у правовому регулюванні громадського контролю у сфері охорони здоров'я, якими є: по-перше, недостатня урегульованість нормами права відносин, що виникають під час здійснення такої діяльності, суб'єктами контролю (тобто норми права не охоплюють усіх аспектів таких правовідносин); по-друге, відсутність взагалі необхідних правових норм для врегулювання діяльності суб'єктів громадського контролю та правовідносин, що виникають у цій сфері;

- обґрунтування необхідності внести зміни в окремі положення законів України «Про звернення громадян», «Про доступ до публічної інформації», «Основи законодавства України про охорону здоров'я»;

- узагальнення зарубіжного досвіду правового регулювання громадського контролю у сфері охорони здоров'я.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес, зокрема викладені в дисертації положення та рекомендації можуть бути використані у:

- науково-дослідній сфері – як основа для подальшого вивчення проблем здійснення громадського контролю у сфері охорони здоров'я (*акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права від 20.12.2016 р.*);

– правотворчості – під час опрацювання змін і доповнень до законодавства, яке визначає правові засади діяльності суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я;

– правозастосовній діяльності – з метою підвищення ефективності громадського контролю у сфері охорони здоров'я;

– освітньому процесі – під час підготовки підручників, навчальних посібників з дисциплін «Адміністративне право» і «Судові та правоохоронні органи»; вони вже використовуються в ході проведення занять із зазначених дисциплін у Харківському національному університеті внутрішніх справ (*акт впровадження у навчальний процес Харківського національного університету внутрішніх справ від 17.01.2017 р.*).

Апробація результатів дисертації. Підсумки розроблення проблеми в цілому, окремих її аспектів, одержані узагальнення і висновки було оприлюднено на науково-практичних конференціях: «Державне регулювання суспільних відносин: розвиток законодавства та проблеми правозастосування» (Київ, 2016), «Реформування національного та міжнародного права: перспективи та пріоритети» (Одеса, 2017), «Право як ефективний суспільний регулятор» (Львів, 2017).

Публікації. Основні результати дисертаційного дослідження викладено у 6 статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України та наукових періодичних виданнях інших держав, та 3 тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що містять 8 підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дисертації становить 215 сторінок. Список використаних джерел включає 363 найменування та розміщений на 40 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовуються актуальність дослідження, його зв'язок з науковими програмами, планами, темами, окреслюються об'єкт, предмет і методи дослідження, формулюються його мета та задачі, розкриваються наукова новизна, теоретичне і практичне значення дисертаційної роботи, надаються відомості про апробацію результатів дослідження.

Розділ 1 «Теоретико-методологічні засади громадського контролю у сфері охорони здоров'я» присвячено вивченню сутності та з'ясуванню значення громадського контролю у сфері охорони здоров'я, аналізу стану його адміністративно-правового підґрунтя, а також

дослідженню принципів організації та реалізації відповідного виду контролю.

У підрозділі 1.1 «Сутність та значення громадського контролю у сфері охорони здоров'я» наголошено, що охорона життя та здоров'я людини є одним із пріоритетних напрямків діяльності держави, оскільки він орієнтований на збереження найвищих соціальних цінностей. Якість державної діяльності у даній сфері обумовлюється цілою низкою факторів, зокрема станом громадського контролю у ній.

З'ясовано сутнісний зміст понять «контроль», «соціальний контроль», «державний контроль», «громадський контроль». Задля цього вивчено наукові точки зору щодо розуміння змісту та ключових ознак даних категорій. На підставі проведеного дослідження запропоновано визначення поняття «громадський контроль» у сфері охорони здоров'я з огляду на два аспекти такого контролю: по-перше, на проведення оцінки якості та ефективності реалізації державою політики у сфері охорони здоров'я, виявлення у ній недоліків і прогалин та формулювання відповідних пропозицій щодо їх усунення; по-друге, на моніторинг якості надання медичних послуг окремими закладами охорони здоров'я.

З метою встановлення значення та ролі громадського контролю у сфері охорони здоров'я з'ясовано основні цілі, завдання та функції даного виду суспільної діяльності. У зв'язку із цим проаналізовано відповідні доктринальні точки зору, а також нормативно-правові положення. Зроблено авторські висновки щодо кола та змісту цілей, завдань та функцій зазначеного контролю. Зокрема, до основних функцій громадського контролю у сфері охорони здоров'я віднесено такі: інформаційну, моніторингу, превенції (профілактики), регулювання, соціальну функцію, стимулювання, охоронну.

У підрозділі 1.2 «Адміністративно-правові основи реалізації громадського контролю у сфері охорони здоров'я» вивчено наукові підходи до тлумачення категорій «правове регулювання» та «адміністративно-правове регулювання», з'ясовано коло ключових ознак даних понять. Запропоновано під правовим регулюванням реалізації громадського контролю у сфері охорони здоров'я розуміти цілеспрямовану діяльність держави, що спрямована на врегулювання специфічних правовідносин, які виникають під час здійснення громадського контролю у зазначеній сфері, за допомогою норм права та інших юридичних засобів. Акцентовано увагу, що основне призначення правового регулювання полягає у тому, щоб надати правовідносинам, які виникають під час здійснення громадського контролю, відповідної правової форми. Наголошено, що особлива роль у правовому регулюванні громадського контролю у сфері охорони здоров'я належить

саме адміністративно-правовому регулюванню і, відповідно, адміністративно-правовим засобам регламентації вказаного контролю, оскільки відносини, що супроводжують останній, мають публічно-правову природу.

Відмічається, що одним із ключових засобів правового регулювання в цілому та адміністративно-правового зокрема є норми права, які свій зовнішній прояв (об'єктивацію) знаходять у відповідних нормативно-правових актах. У зв'язку із цим проаналізовано певні конституційні положення, а також норми відповідних актів законодавчого та підзаконного характеру на предмет якості врегулювання ними здійснення громадського контролю у сфері охорони здоров'я. Запропоновано законодавчі акти, норми яких так чи інакше спрямовано на забезпечення реалізації громадського контролю у сфері охорони здоров'я, розділити на дві великі групи: 1) нормативно-правові акти, які визначають адміністративно-правові основи реалізації громадського контролю у сфері охорони здоров'я, в залежності від напрямку реалізації такого контролю; 2) нормативно-правові акти, які спрямовані на врегулювання діяльності окремих суб'єктів громадського контролю у досліджуваній сфері.

У підрозділі 1.3 «Принципи громадського контролю у сфері охорони здоров'я» відмічається, що вивчення принципів соціальної діяльності, незалежно від її характеру та змісту, дозволяє більш глибоко проникнути у її сутність, а також з'ясувати її пріоритети та закономірності, на яких вона ґрунтується. У зв'язку із цим проаналізовано наукові точки зору щодо сутнісного змісту принципу як явища, окрема увага приділена тлумаченню поняття «принцип» у правовій науці. На підставі проведеного дослідження запропоновано авторське визначення поняття громадського контролю у сфері охорони здоров'я.

Розглянуто наукові підходи до класифікації принципів контролю, зокрема громадського контролю. Запропоновано принципи громадського контролю у сфері охорони здоров'я поділяти на такі дві великі групи: 1) загальні принципи; 2) спеціальні принципи. До першої групи віднесено: верховенство права, законність, гласність, рівність, соціальну справедливість, науковість, об'єктивність, ефективність, оперативність. Другу групу складають: принцип взаємної відповідальності, принцип персональності (визначеності адресата контролю); принцип системності; принцип незалежності, принцип адаптивності, принцип всебічності, принцип превентивності. Охарактеризовано зміст та значення кожного із зазначених принципів. За результатами проведеного дослідження зроблено відповідні висновки, зокрема наголошено на тому, що у діючому українському законодавстві принципи громадського контролю у сфері охорони здоров'я не знайшли свого чіткого закріплення.

Розділ 2 «Організаційно-правові засади діяльності суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я» присвячено вивченню системи та повноважень суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я, дослідженню форм та методів здійснення ними даного контролю, а також аналізу сутності та стану їх взаємодії з органами державного контролю та нагляду у сфері охорони здоров'я.

У підрозділі 2.1 *«Система та повноваження суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я»* досліджено сутність поняття «суб'єкт» як у загальному розумінні, так і у правовому контексті. Вивчено зміст і співвідношення категорій «суб'єкт права» та «суб'єкт правовідносин», у зв'язку із чим розглянуто відповідні наукові підходи до розуміння даного питання.

Звернено увагу на зміст категорії «система». Запропоновано під системою суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я розуміти упорядковану сукупність даних суб'єктів, які взаємодіють між собою, з органами державної влади та іншими суб'єктами державного контролю та нагляду у сфері охорони здоров'я задля досягнення загальної мети їх діяльності. Відзначено, що для реалізації спільної мети, а також виконання свого функціонального призначення елементи даної системи (суб'єкти) наділені відповідними повноваженнями. На підставі вивчення відповідних доктринальних підходів встановлено сутнісний зміст поняття «повноваження». Охарактеризовано повноваження суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я.

Запропоновано поділити суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я на: неорганізовану та організовану громадськість (громадські ради при органах державної влади (наприклад, Громадська рада при Міністерстві охорони здоров'я України); політичні партії; засоби масової інформації (ЗМІ); профспілки; органи самоорганізації населення). На підставі аналізу діючого законодавства України виокремлено та охарактеризовано основні права та обов'язки окремих суб'єктів громадського контролю у зазначеній сфері.

У підрозділі 2.2 *«Форми та методи діяльності суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я»* зазначається, що вивчення форм та методів здійснення громадського контролю у сфері охорони здоров'я дозволяє більш глибоко та детально зрозуміти сутність і механізм реалізації даної діяльності. У зв'язку із цим досліджено зміст понять «форма» та «метод». Розглянуто дослідницькі підходи до розуміння поняття «правова форма». Встановлено, що під формою діяльності суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я слід розуміти передбачений нормами чинного законодавства зовнішній

прояв діяльності уповноважених суб'єктів під час здійснення контролю у зазначеній сфері.

На підставі аналізу наукових точок зору та норм чинного законодавства України виокремлено наступні форми громадського контролю у сфері охорони здоров'я: звернення громадян, громадська перевірка, громадська експертиза, громадський моніторинг, громадські (публічні) слухання, подання запитів на отримання публічної інформації, вивчення громадської думки, журналістське розслідування. Розкрито зміст та значення кожної форми. Наголошено на тому, що форми діяльності суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я виражають зовнішній вигляд даної діяльності, вказують на способи її організації та практичного втілення.

Виокремлено та охарактеризовано основні методи здійснення громадського контролю у сфері охорони здоров'я. Зазначається, що у своїй діяльності суб'єкти громадського контролю у сфері охорони здоров'я використовують як загальноправові методи пізнання (індукція, дедукція, аналіз, синтез та ін.), так і спеціальні методи (спостереження, перевірка виконання вимог чинного законодавства та прийнятих рішень на підконтрольних об'єктах, самоуправління, метод оперативного реагування).

У підрозділі 2.3 «Взаємодія суб'єктів громадського контролю з органами державного контролю та нагляду у сфері охорони здоров'я» відмічається, що якісна взаємодія суб'єктів громадського контролю з відповідними державними органами контролю та нагляду є необхідною умовою забезпечення дієвого та ефективного контролю у сфері охорони здоров'я. У зв'язку із цим досліджено поняття державного контролю і нагляду, задля чого проаналізовано відповідні наукові точки зору з цього приводу. Крім того, на підставі аналізу положень діючого законодавства визначено ключових суб'єктів державного контролю та нагляду у досліджуваній сфері (Міністерство охорони здоров'я України, Державна санітарно-епідеміологічна служба України (Держсанепідслужба), Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками (Держлікслужба), Національна рада з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу, місцеві органи виконавчої влади (управління охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, головні лікарі центральних районних лікарень)) з'ясовано їх роль та повноваження.

Досліджено наукові підходи до розуміння понять «взаємодія», «соціальна взаємодія». Зроблено висновки про сутнісний зміст та характерні властивості взаємодії суб'єктів громадського контролю і органів державного контролю та нагляду у сфері охорони здоров'я.

Досліджено форми та особливості взаємодії неорганізованої і організованої громадськості з органами державного контролю та нагляду. Звернено увагу на стан законодавчої регламентації даної взаємодії. Зроблено відповідні висновки та напрацьовано пропозиції щодо покращення стану нормативно-правового забезпечення взаємодії суб'єктів громадського контролю з органами державного контролю та нагляду у сфері охорони здоров'я.

Розділ 3 «Шляхи вдосконалення діяльності суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я» присвячено вивченню зарубіжного досвіду здійснення громадського контролю у сфері охорони здоров'я та з'ясуванню можливостей використання цього досвіду в Україні, а також дослідженню основних проблемних моментів і можливих шляхів удосконалення правового регулювання громадського контролю у зазначеній сфері.

У підрозділі 3.1 «Зарубіжний досвід громадського контролю у сфері охорони здоров'я та можливості його використання в Україні» наголошено на тому, що в Україні сьогодні інститут громадського контролю перебуває на стадії свого становлення, а тому, з метою забезпечення його якісного та більш інтенсивного розвитку, корисним буде звернутися до аналізу досвіду зарубіжних держав у даній сфері, зокрема щодо організаційно-правового забезпечення громадського контролю у галузі охорони здоров'я. У зв'язку із цим досліджено досвід країн ЄС щодо формування правових підвалів громадського контролю та юридичного механізму його реалізації, зокрема у сфері охорони здоров'я. Окрема увага приділена здійсненню громадського контролю у таких європейських державах, як: Великобританія, Франція, Іспанія, Італія, Данія, Словаччина, Польща, Естонія, Швеція. Також розглянуто досвід забезпечення організації та функціонування громадського контролю у сфері охорони здоров'я в таких високорозвинених країнах, як США, Канада, Японія. Звернено увагу і на пострадянські країни.

За результатами проведеного дослідження викормлено найбільш важливі, на думку автора, аспекти здійснення громадського контролю у сфері охорони здоров'я у зарубіжних країнах, які мають бути враховані під час розвитку даного інституту в Україні. Зокрема, наголошено на тому, що у високорозвинених зарубіжних країнах одним із ключових суб'єктів даного контролю є Громадські ради, діяльність яких має не формальний, дорадчий характер, як в Україні, а являє собою важливий і, що найголовніше, дієвий засіб впливу суспільства на державну політику у сфері охорони здоров'я. Інститути громадянського суспільства в іноземних державах не просто спостерігають за законністю та якістю роботи відповідних державних органів і закладів охорони здоров'я, а

беруть активну участь у формуванні та вдосконаленні національної політики у галузі охорони здоров'я. Сформульовано способи використання зарубіжного досвіду здійснення громадського контролю у сфері охорони здоров'я.

У підрозділі 3.2 *«Напрямки вдосконалення адміністративно-правового регулювання громадського контролю у сфері охорони здоров'я»* наголошено на тому, що однією із ключових проблем вітчизняного інституту громадського контролю у галузі охорони здоров'я є те, що в діючому українському законодавстві з цього питання є велика кількість прогалин. Більшість нормативно-правових положень, які стосуються досліджуваного контролю, доволі зверхньо, навіть опосередковано регламентують його матеріально-правові та процедурні аспекти.

Виокремлено головні прогалини чинного українського законодавства з питань громадського контролю та запропоновано можливі шляхи їх усунення. Зокрема, акцентовано увагу на необхідності більш ретельного підходу до законодавчого оформлення кола суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я, обсягу та змісту їх прав і обов'язків, принципів даної контрольної діяльності, пріоритетних напрямків та форм її реалізації. Зроблено відповідні висновки.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання – визначення сутності та особливостей адміністративно-правового забезпечення громадського контролю у сфері охорони здоров'я. У результаті проведеного дослідження сформульовано ряд висновків, пропозицій та рекомендацій, спрямованих на досягнення поставленої мети.

1. Під громадським контролем у сфері охорони здоров'я запропоновано розуміти діяльність громадян та (або) їх об'єднань, що спрямована: по-перше, на проведення оцінки якості та ефективності реалізації державою політики у сфері охорони здоров'я, виявлення у ній недоліків і прогалин та формулювання відповідних пропозицій щодо їх усунення; по-друге, на моніторинг якості надання медичних послуг окремими закладами охорони здоров'я.

Обстоюється позиція, що значення здійснення громадського контролю у сфері охорони здоров'я полягає в тому, що: а) громадський контроль спрямовано не лише на перевірку медичних закладів, а й на оцінку якості та ефективності діяльності органів державної влади, які реалізують державну політику у зазначеній сфері; б) він має економічне значення, оскільки дає можливість оцінити те, яким чином використовуються кошти, які держава

спрямовує на сферу охорони здоров'я, та забезпечити їх цільове використання; в) має великий соціальний ефект, адже: по-перше, дозволяє підвищити якість медицини, а як результат – і стан здоров'я громадян; по-друге, спрямований на забезпечення реалізації конституційних прав людини і громадянина (як то право на охорону життя та здоров'я); г) має об'єктивний характер, адже на перебіг та результати контролю не можуть впливати будь-які політичні чинники, що, в свою чергу, дає можливість об'єктивно оцінити реальний стан досліджуваної сфери.

2. Адміністративно-правове регулюванням реалізації громадського контролю у сфері охорони здоров'я визначено як сукупність адміністративних норм та інших юридичних засобів, за допомогою яких здійснюється регулювання правовідносин, що виникають під час здійснення уповноваженими суб'єктами громадського контролю у сфері охорони здоров'я України.

3. Виокремлено дві групи принципів громадського контролю у сфері охорони здоров'я: 1) загальні принципи (основоположні, ключові засади, ідеї, які покладаються в основу будь-якої контрольної діяльності у будь-якій сфері суспільних відносин, в тому числі і у сфері охорони здоров'я); 2) спеціальні принципи (такі засади, які є основою безпосередньої організації здійснення громадського контролю у сфері охорони здоров'я).

До загальних принципів громадського контролю у сфері охорони здоров'я віднесено: а) принцип верховенства права; б) принцип законності; в) принцип гласності; г) принцип рівності; г) принцип соціальної справедливості та гуманізму; д) принцип науковості; е) принцип ефективності; є) принцип об'єктивності; ж) принцип оперативності контролю. До спеціальних принципів громадського контролю у сфері охорони здоров'я віднесено: а) принцип пріоритетності прав та свобод людини і громадянина у сфері охорони здоров'я; б) принцип взаємної відповідальності; в) принцип персональності (визначеності адресата контролю); г) принцип системності; г) принцип незалежності; д) принцип адаптивності; е) принцип всебічності контролю; є) принцип превентивності.

4. Під суб'єктами громадського контролю у сфері охорони здоров'я запропоновано розуміти фізичних чи юридичних осіб, які відповідно до норм чинного законодавства України наділені певною сукупністю прав та обов'язків щодо здійснення контролю у зазначеній сфері і можуть бути учасником відповідних правовідносин. До таких суб'єктів віднесено: громадян України та суб'єктів організованої громадськості у сфері охорони здоров'я (громадські ради при органах

державної влади (наприклад, Громадська рада при Міністерстві охорони здоров'я України); політичні партії; засоби масової інформації (ЗМІ); профспілки; органи самоорганізації населення).

Виокремлено наступні повноваження громадян як суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я: 1) запитувати та отримувати від органів державної влади, закладів охорони здоров'я будь-яку інформацію, окрім тієї інформації, що відповідно до норм чинного законодавства України не може бути розголошеною; 2) проводити самостійно та/або брати участь у проведенні перевірок інформації, документів про порушення суб'єктами, щодо яких здійснюється контроль, Конституції України, законів України, інших нормативно-правових актів, прав, свобод, інтересів громадян; 3) у рамках здійснення контролю надавати пропозиції та відповідні рекомендації щодо покращення діяльності органів державної влади та закладів охорони здоров'я; 4) звертатись до посадових осіб об'єктів громадського контролю із відповідними клопотаннями, пропозиціями та рекомендаціями; 5) оскаржувати неправомірні дії чи бездіяльність підконтрольних суб'єктів; 6) інформувати інших громадян та органи державної влади про результати здійснення громадського контролю.

5. Під формою діяльності суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я запропоновано розуміти передбачений нормами чинного законодавства зовнішній прояв діяльності уповноважених суб'єктів під час здійснення контролю у зазначеній сфері. Виокремлено та проаналізовано наступні форми громадського контролю у сфері охорони здоров'я: а) звернення громадян; б) громадську перевірку; в) громадську експертизу; г) громадський моніторинг; ґ) громадські (публічні) слухання; д) подання запитів, зокрема на отримання публічної інформації; е) вивчення громадської думки; є) журналістське розслідування.

Під методами діяльності суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я запропоновано розуміти законодавчо закріплені способи та прийоми, які використовують суб'єкти громадського контролю задля виконання завдань і досягнення мети їх діяльності. Зазначено, що для діяльності суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я є характерними як загально-правові методи наукового пізнання (які широко використовуються у здійсненні всіх функцій держави та її органів), так і спеціальні методи (тобто такі методи, що найбільш характерні для контрольної діяльності взагалі і для громадського контролю зокрема).

6. З метою вдосконалення правових засад взаємодії суб'єктів громадського контролю і органів державного контролю та нагляду у сфері охорони здоров'я запропоновано на законодавчому рівні прийняти Типове положення про взаємодію суб'єктів громадського контролю (громадських об'єднань та організацій) із органами державного нагляду і контролю у сфері охорони здоров'я. У зазначеному нормативно-правовому акті запропоновано визначити типову угоду, яку мають укладати суб'єкти громадського контролю та органи державної влади (у тому числі і органи державного контролю та нагляду у сфері охорони здоров'я) для здійснення їх спільної контрольної діяльності у досліджуваній сфері. Відзначено, що угода про взаємодію має містити такі пункти: 1) загальні положення, в яких мають бути визначені: мета, завдання, принципи та напрями взаємодії суб'єктів контролю; 2) права та обов'язки сторін, що, в свою чергу, визначають роль кожного суб'єкта при здійсненні їх спільної контрольної діяльності; 3) порядок проведення контрольних заходів; 4) відповідальність сторін угоди; 5) термін дії угоди тощо.

7. Акцентовано увагу, що досвід не кожної держави щодо здійснення громадського контролю у сфері охорони здоров'я можна застосувати у нашій країні. Основними позитивними моментами, які можна і необхідно запровадити у нашій державі, є такі: по-перше, необхідно на законодавчому рівні визначити конкретне коло суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я та наділити їх таким обсягом повноважень, щоб вони могли без перешкод здійснювати свою контрольну діяльність; по-друге, варто розробити ефективний механізм доступу до інформації суб'єктів громадського контролю (на прикладі США, Канади та Великобританії); по-третє, здійснити всі необхідні заходи задля збільшення прозорості діяльності органів державної влади та закладів охорони здоров'я; по-четверте, державі необхідно стимулювати громадськість для здійснення контролю, адже це має велике практичне значення як для конкретної особи, так і для держави взагалі.

8. Серед недоліків правового регулювання громадського контролю у сфері охорони здоров'я названо те, що: а) відсутнє правове закріплення форм та методів досліджуваного контролю, а також правового регулювання прав та обов'язків суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я; б) невизначеним залишається питання механізму врахування висловлених пропозицій, зауважень, рекомендацій щодо діяльності підконтрольних об'єктів;

в) відсутність закріплення у Законі України «Про доступ до публічної інформації» права суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я на отримання інформації; г) відсутність переліку громадських об'єднань, які уповноважені здійснювати громадський контроль та чіткого закріплення їх повноважень; г) недостатньо розробленим залишається механізм взаємодії органів самоорганізації населення із органами державної влади, в тому числі і щодо здійснення громадського контролю.

З метою вдосконалення правового регулювання громадського контролю у сфері охорони здоров'я запропоновано: а) на законодавчому рівні закріпити права та обов'язки суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я, а також форми та методи їх діяльності; б) викласти положення статті 26 Закону України «Про звернення громадян» у такому вигляді: «Якщо у ході розгляду звернення було виявлено факти наклепу і образи, дискредитацію органів державної влади, органів місцевого самоврядування... тягне за собою відповідальність, передбачену чинним законодавством»; в) у Законі України «Про доступ до публічної інформації» закріпити права суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я на отримання інформації та передбачити відповідальність суб'єктів, що отримують таку інформацію для здійснення контролю, з метою попередження її розголошення та нецільового використання; г) більш чітко окреслити повноваження громадських об'єднань, зокрема як суб'єктів здійснення громадського контролю, та врегулювати питання взаємодії громадських суб'єктів із органами державної влади, в тому числі і в рамках здійснення громадського контролю у сфері охорони здоров'я; г) прийняти Закон України «Про громадський контроль в Україні», в якому більш чітко визначити: 1) функції громадського контролю; 2) повноваження кожного окремого суб'єкта громадського контролю, адже вони мають не однакові можливості щодо доступу до деяких видів інформації; 3) процедуру взаємодії суб'єктів громадського контролю із підконтрольними суб'єктами; органами держави, що уповноважені здійснювати нагляд і контроль у відповідній сфері суспільних відносин; д) прийняти Положення про здійснення громадського контролю у сфері охорони здоров'я, в якому слід: 1) визначити коло суб'єктів та об'єктів громадського контролю; 2) уточнити повноваження суб'єктів громадського контролю; 3) визначити напрямки здійснення такого контролю, його мету, завдання, функції та принципи; 4) уточнити порядок взаємодії

контролюючих та підконтрольних суб'єктів; 5) визначити їх взаємну відповідальність тощо.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Крут Е.О., Цель, задачи и функции общественного контроля в сфере здравоохранения. *Научно-методический журнал «Право и Политика»*. 2016. № 1. С. 77-82.

2. Крут К.О., Характеристика спеціальних принципів громадського контролю у сфері охорони здоров'я. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2016. № 1. С. 133-138.

3. Крут К.О., Форми громадського контролю у сфері охорони здоров'я. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2016. № 2. С. 93-99.

4. Крут Е.О., К проблеме взаимодействия субъектов общественного контроля и органов государственного контроля и надзора в сфере здравоохранения. *Международный научно-практический журнал «Право и Закон»*. 2016. № 3. С. 107-112

5. Крут К.О., Напрямки вдосконалення правового регулювання громадського контролю у сфері охорони здоров'я / *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. №2. С. 112-117.

6. Крут К.О., Характеристика загальних принципів громадського контролю у сфері охорони здоров'я. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. №3. С. 103-107.

7. Крут К.О., Повноваження засобів масової інформація, як суб'єктами громадського контролю у сфері охорони здоров'я. *Державне регулювання суспільних відносин: розвиток законодавства та проблеми правозастосування: міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 9-10 вересня 2016 р. – К.: Центр правових наукових досліджень, 2016. – С. 67-68.*

8. Крут К.О., Методи діяльності суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я. *Реформування національного та міжнародного права: перспективи та пріоритети: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 20-21 січня 2017 р.) – Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2017. – С. 72-74.*

9. Крут К.О., Повноваження Громадської ради як суб'єкта громадського контролю у сфері охорони здоров'я. *Право як ефективний суспільний регулятор: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 17-18 лютого 2017 р. – Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2017. – С. 68-70.*

АНОТАЦІЯ

Крут К.О. Адміністративно-правове забезпечення громадського контролю у сфері охорони здоров'я. – *На правах рукопису*.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Харківський національний університет внутрішніх справ, Харків, 2017.

Дисертаційна робота присвячена визначенню змісту та особливостей громадського контролю у сфері охорони здоров'я. У роботі розкриваються сутність та значення громадського контролю у сфері охорони здоров'я. Характеризуються адміністративно-правові засади реалізації громадського контролю у сфері охорони здоров'я. Систематизуються принципи громадського контролю у цій сфері. З'ясовується система та повноваження суб'єктів громадського контролю у сфері охорони здоров'я. Визначаються сутність і зміст форм та методів діяльності суб'єктів громадського контролю в означеній сфері. Пропонуються шляхи удосконалення взаємодії суб'єктів громадського контролю і органів державного контролю та нагляду у сфері охорони здоров'я. Узагальнюється зарубіжний досвід громадського контролю у цій сфері та окреслюються можливості його використання в Україні. Окреслюються напрямки вдосконалення правового регулювання громадського контролю у сфері охорони здоров'я.

Ключові слова: контроль, громадський контроль, охорона здоров'я, адміністративно-правові засади, суб'єкти громадського контролю, взаємодія, мета, завдання, функції, принципи, форми, методи.

АННОТАЦИЯ

Крут К.О. Административно-правовое обеспечение общественного контроля в сфере здравоохранения. – *На правах рукописи*.

Диссертация на соискание учёной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право. – Харьковский национальный университет внутренних дел, Харьков, 2017.

Диссертация посвящена определению содержания и особенностей общественного контроля в сфере здравоохранения. Раскрываются сущность и значение общественного контроля в сфере здравоохранения. Административно-правовое регулирование реализации общественного контроля в сфере здравоохранения

определяется как совокупность административных норм и других юридических средств, с помощью которых осуществляется регулирование правоотношений, возникающих при осуществлении уполномоченными субъектами общественного контроля в сфере охраны здоровья Украины Систематизируются принципы общественного контроля в сфере здравоохранения. Выделены две группы принципов общественного контроля в указанной сфере: 1) общие принципы (основополагающие, ключевые принципы, идеи, которые полагаются в основу любой контрольной деятельности в любой сфере общественных отношений, в том числе и в сфере здравоохранения); 2) специальные принципы (такие принципы, которые являются основой непосредственной организации осуществления общественного контроля в сфере охраны здоровья).

Определяются система и полномочия субъектов общественного контроля в сфере здравоохранения. Под субъектами общественного контроля в сфере здравоохранения предложено понимать физических или юридических лиц, которые в соответствии с нормами действующего законодательства Украины наделены определенной совокупностью прав и обязанностей по осуществлению контроля в указанной сфере и могут быть участником соответствующих правоотношений. К таким субъектам отнесены: граждане Украины и субъекты организованной общественности в сфере здравоохранения (общественные советы при органах государственной власти (например, Общественный совет при Министерстве здравоохранения Украины) политические партии, средства массовой информации (СМИ), профсоюзы, органы самоорганизации населения). Определяются сущность и содержание форм и методов деятельности субъектов общественного контроля в сфере здравоохранения. Под формой деятельности субъектов общественного контроля в сфере здравоохранения предложено понимать предусмотренное нормами действующего законодательства внешнее проявление деятельности уполномоченных субъектов при осуществлении контроля в указанной сфере. Под методами деятельности субъектов общественного контроля в сфере здравоохранения предложено понимать законодательно закрепленные способы и приемы, которые используют субъекты общественного контроля для выполнения задач и достижения цели их деятельности. Предлагаются пути совершенствования взаимодействия субъектов общественного контроля органов государственного контроля и надзора в сфере здравоохранения.

Обобщается зарубежный опыт общественного контроля в сфере здравоохранения и определяются возможности его использования в

Украине. Определяются направления совершенствования правового регулирования общественного контроля в сфере здравоохранения.

Ключевые слова: контроль, общественный контроль, здравоохранение, административно-правовые основы, субъекты общественного контроля, взаимодействие, цель, задачи, функции, принципы, формы, методы.

SUMMARY

Krut K.O. Administrative and Legal Guaranteeing of Public Control in the Field of Health Protection. – *Manuscript*.

The thesis for a candidate's degree by the specialty 12.00.07 – administrative law and procedure; financial law; informational law. – Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, 2017.

The dissertation is focused on determining the content and features of public control in the field of health protection. The author of the thesis has revealed the essence and significance of public control in the field of health protection. Administrative and legal principles of implementing public control in the field of health protection have been characterized. The principles of public control in this area have been systematized. The system and powers of public control subjects in the field of health protection have been clarified. The essence and content of the forms and methods of public control subjects' activity in the specified sphere have been determined. The ways of improving the interaction of subjects of public control and the agencies of state control and supervision in the field of health protection have been suggested. International experience of public control in this area has been generalized; and the possibilities of its use in Ukraine have been outlined. Areas of improving the legal regulation of public control in the field of health protection have been specified.

Key words: control, public control, health protection, administrative and legal principles, subjects of public control, interaction, objective, tasks, functions, principles, forms, methods.